

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Факультет економічних наук
Кафедра управління земельними ресурсами

ПАВЛІНЧАК ОЛЕНА КОНСТЯНТИВІВНА

УДК 338.43

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ
ЕКОЛОГО-БЕЗПЕЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи на
здобуття освітнього ступеня
«Магістр»

Миколаїв 2020

Магістерською роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі управління земельними ресурсами в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор економічних наук, доцент
Лазарєва Олена Володимирівна
Чорноморський національний
університет ім. Петра Могили
Міністерства освіти і науки України,
доцент кафедри управління земельними
ресурсами.

Рецензент: **Чалбаш Сергій Олександрович**
КП «Госпрозрахункове проектно-виробниче
архітектурно-планувальне бюро»

Захист відбудеться 20 лютого 2020 р. об 10.00 годині на засіданні ЕК в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-а Воєнна, 2а, корпус 10-П.

З магістерською роботою можна ознайомитись у бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, корпус 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Розвиток економіки будь-якої держави, як відомо, залежить від ефективного використання земельних угідь, самперед, сільськогосподарських. Становлення ринкових відносин європейського взірця вимагає нових підходів до ведення господарської діяльності на землі. У цьому зв'язку використання землі слід розглядати як мету, засіб, процес і результат, з допомогою якого формується та забезпечується конкурентоспроможність сільськогосподарського землекористування.

Сучасний стан розвитку сільськогосподарського землекористування характеризується глибокими змінами у здійсненні їх діяльності, де однією із складових є використання землеустрою з метою організації ефективного використання сільськогосподарських угідь, прогнозування екологічного стану земель від дії тих чи інших чинників. Це може забезпечити високі темпи зростання сільськогосподарського виробництва, забезпечення високих стандартів якості життя, екологізацію землі і посилення конкурентних позицій.

Це є свідченням того, що сьогодні гостро постало питання формування теоретико-методологічної бази розвитку ефективного землекористування, адекватного до ринкових умов.

Крім того, актуальність теми дослідження підсилюється такими об'єктивними причинами, як наявність різних підходів та тлумачень щодо раціонального використання землі, розвитку ринку землі, неузгодженість законодавчої бази щодо цих питань. Відповідно до цього, дослідження теоретико-методологічних засад і практичних положень організації використання землі є своєчасним, оскільки цього вимагає реальність сьогодення.

Виходячи із вищевикладеного тема магістерського дослідження є актуальною.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерського дослідження є узагальнення та поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо екологобезпечного сільськогосподарського землекористування в контексті збалансованого природокористування.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- поглибити теоретико-методичні засади розвитку раціонального сільськогосподарського землекористування;
- розвинути наукові погляди щодо організаційно-правових форм господарювання;
- обґрунтувати методологічні підходи щодо диверсифікації господарської діяльності у рамках об'єднаних територіальних громад;
- проаналізувати хід процесу земельної реформи та визначити роль землеустрою у її проведенні;
- вдосконалити економіко-організаційні механізми сталого розвитку сільськогосподарського землекористування.

Об'єктом дослідження є процес розвитку сільськогосподарського землекористування.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні положення щодо екологобезпечного сільськогосподарського землекористування.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження є наукові розробки вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України.

Досягнення поставленої мети здійснювалось з використанням таких методів: аналіз і синтез - при обґрунтуванні теоретичних положень і практичних рекомендацій; абстрактно-логічний – при обґрунтуванні теоретико-методичних положень розвитку ринкового землекористування;

статистичний, аналітичний – дослідження тенденцій розвитку організаційно-правових форм господарювання, форм власності на землю, обігу земельних ділянок, балансу гумусу в ґрунті і ін.

Інформаційну базу дослідження становили нормативні та методичні документи Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Держгеокадастру, монографії і наукові статті з проблем використання і охорони земель, форм власності на землю і господарювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

вперше:

- обґрунтовано методологічний підхід щодо розвитку організаційно-правових форм господарювання, який на відміну від існуючих положень передбачає створення кооперативів на засадах спільної часткової власності на землі з обов'язковою участю у процесі сільськогосподарського виробництва власника земельного паю;

удосконалено:

- наукові підходи до визначення феномена «раціональне використання землі», суть якого полягає не тільки в максимізації виробленої продукції з одиниці площі землі та досягненні умови пріоритету сільськогосподарського виробництва;
- організаційно-господарський механізм диверсифікації господарської діяльності у рамках об'єднаних територіальних громад, що є запорукою економічного зростання відповідних територій, добробуту кожної сім'ї через зайнятість у виробництві та інші соціально-економічні і екологічні позитиви;

набули подальшого розвитку:

- методологічні підходи до організації проведення землеустрою щодо недопущення деградаційних процесів ґрунтового покриву під впливом ерозії, дегуміфікації і ін., вказано на посилення відповідальності за використання землі без проекту землеустрою;

- стратегія розвитку ринку земельних паїв, яка орієнтована на передачу паїв орендарям за відповідну орендну плату та створення на базі паїв кооперативів на засадах спільної часткової власності на землі з участю власників паїв у процесі сільськогосподарського виробництва;
- розуміння того, що заперечення проведення земельної реформи не виправдане, оскільки система організації і управління сільським господарством радянського періоду були неадекватними соціально-економічному розвитку сільських територій. Неминучість земельної реформи була об'єктивною, щоб надати динамічності розвитку сільської економіки, соціально-економічної ефективності.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розроблених у роботі теоретичних та методичних положень, доведених до рівня пропозицій, придатних до впровадження на практиці в ринкових умовах.

Особистий внесок магістранта. Наукові положення, висновки, пропозиції, що виносяться на захист, виконані здобувачем самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати магістерської роботи апробовані на XIII Міжнародній науковій конференції Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону».

Публікації матеріалів дослідження. Результати дослідження знайшли відображення в 3 наукових працях.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 116 сторінок. Список використаних джерел складає 29 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, його методи та інформаційну базу,

розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні аспекти еколого-економічного регулювання раціонального землекористування» висвітлено передумови та доведена об'єктивна необхідність земельної реформи, розкриті особливості землеустрою сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах, досліджено правове забезпечення ринково-орієнтованого сільськогосподарського землекористування.

Встановлено, що радянський період земельних відносин, які визначали політику становлення і розвитку соціально-економічної формації, призвів до глибокої соціально-економічної та екологічної кризи. Експерименти з виключно державною формою власності на землю і майно завдали сильного удару по економіці, соціальній сфері, було продемонстровано неспроможність соціалістичної системи господарювання створити стандарти високої якості життя людей, забезпечити екологію ґрунту і землі. Це призвело до відчуження людей від землі, втрати інтересу до високопродуктивної праці, раціонального використання землі.

Визначено, що в усіх своїх проявах не виправдав себе один із принципів соціалістичного землекористування – безплатність використання землі, як велике завоювання соціалізму. Безплатність землекористування стало головним гальмом на шляху до ефективного використання і охорони земель, збереження і відтворення родючості ґрунту, розвитку інфраструктури села. Для того, щоб суспільні відносини стали могутнім рушієм розвитку продуктивних сил необхідно було зорієнтувати селянство на шлях вдосконалення земельних відносин, в центрі яких стоїть форма власності на землю.

Визначено, що Земельний кодекс Української РСР та постанови «Про порядок введення в дію Земельного кодексу УРСР», «Про земельну реформу», що були прийняті у грудні 1990 року стали початком формування концептуальних основ земельної реформи і приватизації. Але при цьому монополія держави на земельну власність була збережена. Надання землі у

довічне і постійне володіння давало право користуватися нею на власний розсуд, але не дозволяло розпоряджатись нею, тобто не давало права на продаж і передачу в оренду. Земля не визнавалась товаром, хоча цим було створено певний крок у напрямі формування ринкового господарювання на землі.

В роботі зазначено, що істотними віхами у формуванні та вдосконаленні законодавства про земельну реформу слід вважати закони України «Про селянське (фермерське) господарство», «Про форми власності на землю», Земельний кодекс нової редакції (березень 1992 року) та ін. Виходячи з важливості земельної реформи 1992 року 13 березня було прийнято постанову «Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі». Але підвалини демонополізації земельної власності було закладено в законі України від 30 січня 1992 р. «Про форми власності на землю», згідно якого поряд з державною формою власності було запроваджено приватну форму власності на землю.

Слід зазначити, що важливим кроком щодо активізації процесів земельної реформи стало прийняття 6 жовтня 1998 року закону України «Про оренду землі», який визначив загальні засади набуття, реалізації і припинення права на оренду земельних ділянок. В результаті в Україні господарська діяльність здійснюється на 92% орендованих землях.

Встановлено, що ефективність управлінських рішень щодо організації використання землі, визначається ступенем законодавчого забезпечення. Але ні Конституція, ні Земельний кодекс України не можуть з належною деталізацією врахувати весь спектр правових норм раціонального використання і охорони земель.

Ці законодавчі акти служать лише базою, на підставі якої формуються інші «рамкові» законодавчі акти, що справляють свій вплив на прийняття соціально, економічно і екологічно сприятливих управлінських рішень у галузі землекористування.

У другому розділі «Аналіз та оцінка існуючого стану земельних

відносин» здійснено аналіз та оцінку відносин земельної власності, досліджено організаційно-правові форми господарювання на базі приватної власності на земельні паї, здійснено економічне регулювання раціонального землекористування.

В роботі досліджено, що за результатами паювання розмір середньої земельної частки по Україні в цілому складає 4,2 га, хоча в розрізі областей цей розмір коливається від 1,1 до 8,8 га (табл. 1):

Таблиця 1

Середні розміри земельних часток (паїв)

Адміністративно-територіальна одиниця	Середній розмір земельної частки (паю), га
Луганська	8,8
Запорізька	7,2
Миколаївська, Херсонська, Харківська	6,6-6,9
Донецька	6,1
Дніпропетровська, Кіровоградська	5,7
АР Крим	5,1
Одеська	4,7
Полтавська, Чернігівська, Сумська	4-4,1
Житомирська	3,6
Київська	3,2
Черкаська, Рівненська, Волинська, Хмельницька, Вінницька	2,5-2,7
Тернопільська - Львівська	1,9-2,1
Чернівецька – Закарпатська	1,4
Івано-Франківська	1,1
Україна	4,2

Встановлено, що ознакою обнадійливих якісних зрушень у землекористуванні є право оренди земельних ділянок, яке визначається статтею 93 Земельного кодексу. Основні концепційні засади оренди полягають у тому, що земельні ділянки можуть передаватись в оренду громадянам та юридичним особам України, іноземним громадянам і особам без громадянства, іноземним юридичним особам, міжнародним об'єднанням і організаціям та іноземним державам. Земельний кодекс передбачає

запровадження інституту права на чужі земельні ділянки (земельні сервітути).

В роботі зазначено, що на засадах орендних відносин було створено цілу мережу приватно-орендних підприємств, селянських (фермерських) господарств, господарських товариств, сільськогосподарських кооперативів та інших суб'єктів господарювання, заснованих на приватній власності на землю. Розмір орендної плати має складати не менше 1% від нормативної грошової оцінки земельного паю. Згодом виникла необхідність підвищення розміру орендної плати та диференціюванні мінімального розміру залежно від особистої участі орендодавців у використанні наданих в оренду зазначених земельних ділянок та земельних часток. Таким чином, орендодавці, що є працівниками сільськогосподарських підприємств, селянських (фермерських) господарств, яким вони надали в оренду земельні ділянки сільськогосподарського призначення чи земельні частки (паї) – не нижче 1,5% розміру грошової нормативної оцінки землі, а для орендодавців, що не є працівниками сільськогосподарських підприємств, яким вони надали в оренду земельні ділянки сільськогосподарського призначення чи земельні частки (паї) – не менше 2% від грошової нормативної оцінки земель. Указом Президента України від 19.08.2008 року мінімальну орендну плату підвищено до 3% її нормативної грошової оцінки. Оренду у цьому розмірі нині оплачують у 7 областях України – Черкаська, Полтавська, Хмельницька, Харківська, Рівненська, Житомирська і Вінницька.

Стратегія розвитку сільських територій повинна ґрунтуватись не на засадах купівлі-продажу земельних паїв, а на засадах оренди землі у орендодавців. Доцільно брати досвід країн Європейського Союзу, які здійснюють свою господарську діяльність переважно на орендованих землях. Наприклад, у Німеччині питома вага орендованих земель складає 68%, Бельгії – 75%, Франції – 84%, Чехії – 91%, Словаччини – 96%, Великобританії – 41%.

Агрохолдинги не дають додаткових переваг у зростанні частки доданої вартості у порівнянні з іншими організаційно-правовими формами господарювання, не забезпечують гармонійного розвитку таких галузей як рослинництво і тваринництво, збереження і відтворення родючості ґрунту є не обов'язковою умовою, не є першорядним розвиток соціальної інфраструктури сільських територій, у рамках яких використовують (орендують) земельні паї.

У вітчизняній економіці запорукою успішного, соціально орієнтованого розвитку сільськогосподарського землекористування на сучасному етапі є сільськогосподарські кооперативи і фермерські господарства на засадах орендних відносин.

У третьому розділі «Вдосконалення організаційно-економічного механізму екологобезпечного сільськогосподарського землекористування» проаналізовано концепцію відтворення і модернізації розвитку земельних відносин на селі, обґрунтовано необхідність диверсифікації господарської діяльності як пріоритетної умови поступального розвитку сільських територій, розкриті методичні підходи щодо вдосконалення інституту землеустрою в системі заходів з організації раціонального сільськогосподарського землекористування.

Визначено, що невід'ємною і чи не найголовнішою умовою процесу ринкових трансформацій, що визначить економічний поступ України є перехід від хаосу і безпорядку у використанні земельних паїв до їх організованого використання на засадах спільної часткової власності, що відповідає інтересам селян і держави на засадах кооперативної і фермерської форми організації сільськогосподарського виробництва, які є локомотивом економіки і до того ж домінуючою у світі. Такі форми відкрили широкі можливості забезпечення соціальних стандартів сільського населення, особливо в умовах децентралізації владних повноважень, тобто позбавлення загальнодержавного контролю за діяльністю територіальних громад.

Наведено думку, що стратегія розвитку сільських територій повинна ґрунтуватись не на передачі в оренду земельних паїв, тим більше їх продажі, оскільки це не гарантуватиме можливості безпечного і гідного життя для теперішніх і майбутніх поколінь.

Тобто, мова йде про таку модель розвитку економіки сільських територій, коли на основі диверсифікації господарської діяльності створюється міцна взаємодія всіх суб'єктів виробництва матеріальних благ і послуг на території адміністративно-територіальних одиниць, які були б адаптовані до навколишнього середовища у контексті задоволення потреб селян і всього суспільства.

В роботі зазначено, що в сільськогосподарських кооперативних і фермерських господарствах, де стратегія чітко усвідомлена керівником, господарська діяльність повинна бути представлена у формі моделі із замкнутим характером виробництва – від виробництва до переробки з подальшою реалізацією продукту та розподілом виручених грошей за відповідними напрямками у широкому розумінні слова, що відповідає сутності та змісту ринкової економіки. Фактично кожному окрему сільську адміністративно-територіальну одиницю ми розглядаємо як структурне утворення зі своєю економікою, цілями, інтересами і мотивами всіх учасників спільної діяльності та відповідальності за всю соціальну систему. Однак, це буде можливо лише за умови обґрунтування бізнес-планів інвестиційних проектів кожного із видів діяльності, визначених моделлю розвитку економіки сільських територій, методологія оцінок яких достатньо опрацьована в Україні, хоча кожний проект може мати свої особливості.

Запропоновано таку структуру бізнес-плану господарської діяльності сільськогосподарського підприємства: резюме; характеристика підприємства; характеристика продукції (або послуг), що виробляється підприємством; дослідження та аналіз ринків збуту продукції (або послуг); характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги; план маркетингової діяльності; план виробничої діяльності підприємства; організаційний план;

план охорони навколишнього середовища; фінансовий план та програми інвестицій; аналіз потенційних ризиків; бюджетна та економічна ефективність інвестиційного бізнес-плану; соціально-економічні наслідки реалізації інвестиційного бізнес-плану.

Філософія цих бізнес-планів полягає в тому, що вони є обличчям майбутнього бізнесу і можуть бути використані інвесторами для організації ведення бізнесу не ризикуючи тим, що бізнес може стати важким тягарем у поточному і майбутньому періодах, вони є керівництвом до дії, орієнтовані на системний і стратегічний шлях соціально-економічного розвитку сільських територій.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі викладено теоретичні узагальнення методичних підходів до раціонального використання земельно-ресурсного потенціалу. За результатами досліджень сформовані наступні висновки.

1. Визначено, що Радянський період земельних відносин призвів до глибокої соціально-економічної і екологічної кризи у сільськогосподарському землекористуванні. Виключно державна форма власності на землю і майно завдали сильного удару по економіці, соціальній сфері, погіршили стандарти якості життя, піддано процесам деградації землі і ґрунту. Це призвело до відчуження людей від землі, втрати інтересу до високопродуктивної праці, раціонального використання землі, що і стало причиною земельної реформи.

2. Обґрунтовано, що не виправдав себе один із принципів соціалістичного землекористування – безплатність використання землі, як фактор гальмування ефективного використання і охорони земель, збереження і відтворення родючості ґрунту, розвитку інфраструктури сільських територій. Для того, щоб суспільні відносини стали могутнім рушієм розвитку продуктивних сил, необхідно було зорієнтувати селянство на шлях

вдосконалення земельних відносин, в центрі яких стоїть форма власності на землю.

3. Реформування сільського господарства, в тому числі сільськогосподарського землекористування, мало на меті масштабні і глибокі перетворення щодо власності і господарського устрою, тобто розвиток організаційно-правових форм господарювання, які формуються завдяки приватизації землі, здійсненої на підставі законодавчих актів та Указів Президента України. Сучасна земельна реформа є відмінною від всіх попередніх, оскільки вона орієнтована на повну ліквідацію державної земельної власності на землю і інші засоби виробництва, відновлення у селян почуття господаря до землі. Земельна реформа взяла свій старт з початку проголошення незалежності України відповідно до постанов Верховної Ради УРСР від 18 грудня 1990 року «Про земельну реформу» та ухвалення і введення в дію Земельного кодексу України 1990 року. Цим було закладено основу порушення монополії сільськогосподарських підприємств – колгоспів і радгоспів.

4. Істотними віхами у формуванні та вдосконаленні законодавчих актів щодо земельної реформи стали закони України «Про селянське (фермерське) господарство», Земельний кодекс нової редакції (1992 р.) та ін.

Виходячи з важливості земельної реформи 1992 року 13 березня було прийнято постанову «Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі». Підвалиною демонополізації земельної власності став закон України від 30 січня 1992 р. Про форми власності на землю», згідно якого поряд з державною формою власності було запроваджено приватну форму власності на землю.

5. З'ясовано, що Кабінетом Міністрів України на підставі Декрету «Про приватизацію земельних ділянок» було визначено норми безоплатної передачі землі у приватну власність. Роздержавленню і приватизації землі передували комплекс робіт із формування земель запасу і земель резервного фонду, віднесених до земель державної власності.

Землі запасу були призначені переважно для надання їх працівникам соціальної сфери на селі та інших громадян, створення фермерських господарств, для городництва, садівництва, дачного і гаражного будівництва. Землі резервного фонду призначались для безплатної передачі для ведення селянських (фермерських) господарств у межах земельного паю, ведення особистого селянського господарства, ведення колективного та індивідуального садівництва та ін.

6. Встановлено, що трансформаційні процеси, які здійснювались в аграрному секторі економіки, усугубили соціально-економічний стан на селі, оскільки зростання економіки не відбулось. Майже 70% підприємців з колективною формою власності були збиткові. Це закривало введення в дію нової редакції Земельного кодексу (1992 р.) та постанови Верховної Ради України «Про прискорення земельної реформи та приватизації землі». І вже станом на 1 січня 1997 року майже повністю закінчено розроблення проектів землеустрою роздержавлення земель.

Активізуючи процеси реформування відносин власності Президентом України 10.11.1994 р. було видано Указ «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва», яким було взято курс на розпаювання земель колективної власності на земельні частки (паї) без виділення їх в натурі з врученням сертифікатів на земельну частку. Але такий сертифікат давав тільки право на земельну частку (пай), але не право на власність земельного паю.

7. Досліджено, що процес реформування земельних відносин у великій мірі стравив вплив на розвиток організаційно-правових форм господарювання. Особливо цей процес активізувався з часу прийняття 6 жовтня 1998 року закону України «Про оренду землі», яким визначено загальні засади набуття, реалізації і припинення права на оренду земельних ділянок. В результаті цього господарська діяльність здійснюється на 92% орендованих земель. За оренду земельних паїв орендар платив не менше 1% орендну плату від нормативної грошової оцінки ріллі, згодом орендна плата

зросла до 2%, а на підставі Указу Президента від 19.08.2008 р. мінімальну орендну плату підвищено до 3%.

8. Стратегія розвитку сільських територій повинна ґрунтуватись не на засадах купівлі-продажу земельних паїв, а на засадах оренди землі у орендодавців. Досліджена доцільність брати досвід країн Європейського Союзу, в яких господарська діяльність на землі здійснюється на орендованих землях. Наприклад, у Німеччині питома вага орендованих земель складає 68%, Бельгії – 75%, Франції – 84%, Чехії – 91%, Словаччині – 96%, Великобританії – 41%.

9. Встановлено, що агрохолдинги не дають додаткових переваг у зростанні частки доданої вартості у порівнянні з іншими організаційно-правовими формами господарювання, не забезпечують гармонійного розвитку галузей рослинництва і тваринництва, а збереження і відтворення родючості ґрунту для них є не обов'язковою умовою, не є першорядним розвиток соціальної інфраструктури сільських територій, у рамках яких орендують земельні паї.

10. Однією із найбільш стратегічно привабливих форм господарювання на земельних паях є кооперативи, діяльність яких здійснюється на засадах спільної часткової власності на землю за умови особистої праці на паях кожного з членів кооперативу. При цьому, щорічні доходи власника земельного паю зростуть із 900-1000 грн/га до 10-11 тис грн щомісячно.

АНОТАЦІЯ

Павлінчак О.К. Організаційно-економічні засади еколого-безпечного сільськогосподарського землекористування. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня Магістр за спеціальністю 193 – Геодезія і землеустрій. – Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, 2020.

В роботі висвітлено передумови та доведена об'єктивна необхідність земельної реформи, розкриті особливості землеустрою

сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах, досліджено правове забезпечення ринково-орієнтованого сільськогосподарського землекористування.

Здійснено аналіз та оцінку відносин земельної власності, досліджено організаційно-правові форми господарювання на базі приватної власності на земельні паї, здійснено економічне регулювання раціонального землекористування.

Проаналізовано концепцію відтворення і модернізації розвитку земельних відносин на селі, обґрунтовано необхідність диверсифікації господарської діяльності як пріоритетної умови поступального розвитку сільських територій, розкриті методичні підходи щодо вдосконалення інституту землеустрою в системі заходів з організації раціонального сільськогосподарського землекористування.

Ключові слова: сільськогосподарське землекористування, землеустрій, диверсифікація, раціональне використання і охорона земель, конкурентоспроможне землекористування.

ANNOTATION

Pavlinchak O.K. Organizational and economic fundamentals of environmental and safe agricultural land use. - Manuscript.

Thesis for the qualification level Master's degree in specialty 193 - Geodesy and Land Management. - Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2020.

The paper outlines the preconditions and proved the objective necessity of land reform, reveals the peculiarities of land management of agricultural enterprises in modern conditions, investigates the legal support of market-oriented agricultural land use.

The analysis and estimation of the relations of the land ownership, the organizational and legal forms of management on the basis of private ownership of the land shares, the economic regulation of rational land use were carried out.

The concept of reproduction and modernization of development of land relations in the country is analyzed, the necessity of diversification of economic activity as a priority condition for the progressive development of rural territories is substantiated, the methodological approaches to the improvement of the land management institute in the system of measures for the organization of rational agricultural land use are revealed.

Key words: agricultural land use, land management, diversification, rational use and land protection, competitiveland use.